

Κική Μένου

Ο συσχετισμός πολιτικής δύναμης, όπως αποτυπώνεται μετά τις τελευταίες πολιτικές εκλογικές αναμετρήσεις, δεν είναι κάτι που χαροποιεί όποιο πολιτικό υποκείμενο τάσσεται με την πρόοδο, την αντικαπιταλιστική λογική, την ανατρεπτική πολιτική σκέψη, το ριζοσπαστισμό, κόντρα στον φασισμό, τον ρατσισμό και τον σεξισμό. Είναι ένα αποτέλεσμα που φέρνει άρωμα παλινόρθωσης, σκληρής δημοσιονομικής πολιτικής υπέρ του κεφαλαίου και μια πλέρια αναδιάταξη των δυνάμεων της δεξιάς και ακροδεξιάς ταυτότητας και πολιτικής, ένα δώρο σε έναν χώρο που προσπαθεί πολύ καιρό να ορθοποδήσει και να αποδείξει πως είναι ο μόνος πυλώνας της αστικής εκμεταλλευτικής πολιτικής των μνημονίων και της Ε.Ε.

Το αποτέλεσμα δε θα τρόμαζε τόσο αν υπήρχαν σαφώς διαφορετικά διατεταγμένες οι δυνάμεις αυτού που ονομάζουμε αριστερά σήμερα. Τι εννοούμε όμως λέγοντας «αριστερά»; Θα χρειαστεί να πάρουμε μια βαθιά ανάσα και να σκεφτούμε ψύχραιμα. Όχι για να κάνουμε μια εκλογική κοπτοραπτική, αλλά για να δούμε που πατάμε και τι γίνεται, τι κρατάμε και τι αφήνουμε.

ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ, ΤΟ «ΤΙΝΑ» ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΛΑ!

Μετά από 4,5 χρόνια σκληρής δημοσιονομικής προσαρμογής της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ μπορούμε με σιγουριά να αποτιμήσουμε τη μνημονιακή, εξοντωτική, ευρωενωσιακή, φιλοϊμπεριαλιστική πολιτική που ακολούθησε, τη μόνη που έδωσε φώτα και εργαλεία στα αστικά σχέδια και στο πολιτικό σκηνικό όλο το προηγούμενο διάστημα.

Το Δημοψήφισμα μπορεί να καταγραφεί στη συλλογική μνήμη ως ώριμη σύγκρουση μετά από πέντε χρόνια σκληρών ταξικών, λαϊκών, ανεξάρτητων και μαζικών αγώνων των δυνάμεων της εργασίας με αυτές του κεφαλαίου. Θα καταγραφεί όμως και ως ένα από τα τελευταία στιγμιότυπα της πολιτικής με την οποία πήγαιναν στις μάχες τα λαϊκά στρώματα. Η ήττα των δυνάμεων της πολιτικής, των αγώνων, των κοινωνικών κινημάτων καταγράφηκε από την ημέρα που ο ΣΥΡΙΖΑ ενσωμάτωσε την ριζοσπαστικοποίηση μέσα στα πλαίσια της εκλογικής του νίκης, με το περιβόητο «25 ψηφίζουμε, 26 φεύγουν». Η μέρα μετά το δημοψήφισμα είναι η ολοκληρωτική ήττα του εναλλακτικού σχεδίου που «πούλησε» και η συμπυκνωμένη δυναμική που δημιούργησε η εβδομάδα από την ανακοίνωση ως την ψήφιση πήγε περίπατο. Από εκεί και πέρα, ο ΣΥΡΙΖΑ θα ταχθεί πλήρως με το αστικό στρατόπεδο και οι τότε κοινοβουλευτικές δυνάμεις της μετέπειτα ΛΑΕ (που ακόμη δεν είχε συγκροτηθεί) δεν υπερασπίστηκαν το πολιτικό κενό της σύγκρουσης μέχρι τέλους. Οι ενοχές και η ντροπή που κατατρέχει την εργατική τάξη και τη νεολαία από τότε, καθώς και η ανακοπή της ριζοσπαστικοποίησης από εκείνες τις μέρες φτάνει ως απόηχος της λογικής του «There is no alternative» μέχρι σήμερα.

Το 2015 ένα ψευτοδίλημμα για την μνημονιακή πολιτική είχε καταφέρει να γίνει ζήτημα των όρων ένταξης ή μη στα πλαίσια και τους όρους της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και σωστά. Ακριβώς εκεί ήταν το επίδικο, το ζήτημα-κλειδί των δυνάμεων που αντιμάχονταν τα προηγούμενα χρόνια. Σήμερα αυτό φαντάζει σαν όνειρο θερινής νυκτός. Σύγκορμοι από φόβο, όταν βλέπουν την παλινόρθωση, με αυτοδύναμους όρους, της Δεξιάς, διάφοροι επιχειρηματολογούν: ο Σύριζα μας κράτησε φτωχούς, αλλά δε

μας έδειρε κιόλας, μας κράτησε φτωχούς αλλά «άνοιξε» την δικαιωματική πολιτική κόντρα σε ορισμένα αστικά επιτελεία. Βλέπουμε το χαβιερότσουρμο να ξαναπαίρνει αέρα και θυμόμαστε φτώχεια, ανεργία και αποδόμηση της κοινωνικής ζωής.

Πέρα από το φόβο όμως πρέπει να κοιτάμε τα πολιτικά πεπραγμένα και να ορίζουμε τους στόχους του επόμενου διαστήματος. Το ζήτημα πλέον δεν είναι απλά αν ο ΣΥΡΙΖΑ επέβαλε το πολιτικό του πρόγραμμα ή δεν το άφησαν, γιατί πολύ απλά δεν είχε γραμμή σύγκρουσης με το κεφάλαιο οπότε ενσωμάτωσε το σύνολο της αστικής πολιτικής χωρίς δεύτερη σκέψη. Το ζήτημα δεν είναι αν σταμάτησε να μας δέρνει-που δεν σταμάτησε, ας μην ξεχάσουμε την «θωρακισμένη αύρα» ή τα δακρυγόνα μέσα στις δικαστικές αίθουσες των πλειστηριασμών. Επίσης δε σταμάτησε να πλήττει τα λαϊκά στρώματα και να τα κάνει να απολαμβάνουν τη φτώχεια τους, μέσω των επιδοματικών πολιτικών, άλλωστε είναι πασιφανές ότι οι ευέλικτες σχέσεις εργασίας, τα εργατικά ατυχήματα και η τεράστια φορολογία στην εργατική τάξη είναι πλέον κομμάτι μιας κανονικότητας που αποκτά βαθιά ιδεολογικά χαρακτηριστικά υποταγής και διαπνέει σαν αντίληψη όλα τα ζητήματα. Σε ένα δρομολόγιο είπε ένας ταξιτζής «γιατί φωνάζεις όταν όλοι είναι ρατσιστές», αντίστοιχα «γιατί φωνάζεις αφού όλοι μείναμε φτωχοί».

Το ζήτημα δεν είναι ότι έδωσε δικαιώματα (σε μετανάστες, ΛΟΑΤΚΙ, σύμφωνο συμβίωσης κτλ) γιατί τότε δε θα χρειαζόταν να θρηνησουμε τον/ τη Ζακ(σκιε), δε θα χρειαζόταν να μιλάμε τον Ποινικό Κώδικα, τις επαναπροωθήσεις στον Έβρο, τις εξώσεις προσφύγων, για τη Μόρια και την Αμυδαλέζα, ούτε και για ΜΚΟ-ποίηση των παροχών πρόνοιας σε όλα τα επίπεδα του δημοτικού- περιφερειακού και κεντρικού κράτους. Ο ΣΥΡΙΖΑ και το κεφάλαιο μετά το δημοψήφισμα κατάφεραν να κάνουν αυτό που ο αστισμός όλα τα προηγούμενα χρόνια αδυνατούσε να κερδίσει και το καταφέρνει με σκληρούς ιδεολογικούς όρους σήμερα. Για κάθε αγώνα που δόθηκε ενάντια στην αποψίλωση και ξεπούλημα ολόκληρων δημόσιων υπηρεσιών σήμερα δεν υπάρχει κάποιος/ α που να μιλά για επανασυγκρότηση υπηρεσιών με σχεδιασμό για τις κοινωνικές ανάγκες(ή) αλλά αποδέχεται ότι «μια», «κάποια» εταιρεία/ ΜΚΟ/ ιδιωτική πρωτοβουλία, είναι αυτή που θα κάνει κουμάντο και «πραγματικό κοινωνικό έργο».

Και, τέλος, το πρόβλημα στο σήμερα δεν είναι τι έδωσε ή τι δεν έδωσε ο ΣΥΡΙΖΑ, το ερώτημα είναι γιατί δεν θέλουμε παραπάνω, γιατί αρνούμαστε ως πολιτικά υποκείμενα να ξαναβάλουμε στο τραπέζι τους όρους της κοινωνικής ευημερίας και επιβίωσης μακροπρόθεσμα και σε αντίθετη κατεύθυνση με τις επιταγές των εργαλείων του ΟΟΣΑ και της Ε.Ε. Γιατί φοβόμαστε τόσο πολύ να ανοίξουμε τα μάτια μας και να δούμε το δάσος. Γιατί απέναντι στις ριζοσπαστικές αφηγήσεις της προηγούμενης δεκαετίας, συνεχίζουμε και επιμένουμε ότι η μόνη υπαρκτή λύση είναι να χρησιμοποιούμε ξανά και ξανά την ασπίδα του προοδευτικού αστισμού, ένα ΠΑΣΟΚ σύγχρονης κοπής (χωρίς πολλά πολλά λεφτά), που δεν έχει τα πολιτικά και ιδεολογικά εργαλεία και δε θα θελήσει καμία κρίσιμη στιγμή, να υπερασπιστεί μέχρι τέλους τα δικαιώματα των από κάτω.

Υπάρχουν πολιτικά υποκείμενα που αντιλαμβάνονται αυτή την αντίφαση και απογοητευμένα αναφωνούν ότι δε θα ψηφίσουν κανέναν. Δε θα δώσουν συγχωροχάρτι, δε θα ενδώσουν για άλλη μια φορά στο παιχνίδι της ανάθεσης. Πόσο λειτουργική είναι όμως η «απομάκρυνση από το ταμείο»; Η αποχή δεν είναι χρήσιμη, όχι γιατί όλοι θέλουν ψηφαλάκια, αλλά γιατί δεν αναγνωρίζει ότι μπορούν να υπάρξουν πολιτικοί φορείς που είναι ικανοί να φέρουν τον αγώνα των από κάτω σε μια σημαντική καταγραφή. Οι εκλογές δεν είναι παράνομες για να αλλάξουν τον κόσμο, μπορούν όμως να μας δώσουν μια εικόνα για το τι γίνεται στη συλλογική μνήμη, το θυμικό και στην συλλογική πολιτική συγκρότηση, έστω τακτικά. Και εκεί πρέπει η καθεμία και ο καθένας να μπορεί να βρει τον τρόπο με τον οποίο θα δηλώσει πρόσκαιρα ότι τάσσεται (με τους από κάτω ή τους από πάνω), η αποχή είναι ωφέλεια μόνο για τα αστικά κόμματα που χρόνια τώρα επενδύουν σε αυτή με τον εξευτελισμό της πολιτικής συζήτησης.

Στην απομάκρυνση από την πολιτική ζύμωση και καταγραφή δε βοηθά σε καμία περίπτωση ο τρόπος με τον οποίον άγονται και φέρονται οι πολιτικές δυνάμεις που «λένε» ότι «θα» μπορούσαν, «να» υλοποιήσουν τα παραπάνω, οι δυνάμεις που διακηρυκτικά ή στο συλλογικό νου τάσσονται με τον ριζοσπαστισμό.

Η ΛΑΕ

Πέρα από τα ισχνά αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών υπάρχει κάτι πιο βρόμικο που λερώνει αυτόν τον χώρο. Δεν είναι ότι ετεροχρονισμένα προσπάθησε να σηκώσει την «πραγματική» συριζαϊκή γραμμή μέχρι τέλους. Το πρόβλημα είναι η «εθνική αφήγηση», όχι εργατική, ούτε ριζοσπαστική, που προσπαθεί να ξαναστήσει. Αυτό βάζει από το παράθυρο της πολιτικής την εύλογη συμμαχία, όχι απλά με το κεφάλαιο «γιατί όλοι μαζί μπορούμε», αλλά μαζί με αυτό δικαιολογεί όλο το συρφετό που φέρνει ο αφηρημένος πατριωτισμός μαζί του. Πετά εύκολα το διεθνισμό, ενώ συχνά, κάποια στελέχη, με ευκολία βρίσκονται να συγ-κάθονται με σύγχρονα εθνικοφασιστικά γκρουπούσκουλα, νομιμοποιώντας έτσι πολιτικό λόγο, πρακτική και παρουσία τους στο δρόμο (θέλετε να θυμηθούμε τι σημαίνει Χ.Α και εθνικία στο δρόμο;). Πλάι σε αυτό, είναι ένας σκληρά γραφειοκρατικός φορέας, πλήρως αγκιστρωμένος σε παλαιοκομματικές λογικές που καμία επίδραση δεν είχε και δεν αξίωσε να δημιουργήσει στους εργασιακούς χώρους. Απλά μετάφερε τη λογική του ΤΙΝΑ στον μικρόκοσμο των εργατικών συλλογικοτήτων και του εργατικού κινήματος με άτομα βαθιά καθηλωμένα σε γραφειοκρατικές θέσεις και απόψεις.

Το ΜΕΡΑ25

Ο μόνος σχηματισμός που προσπαθεί να φέρει «άρωμα Δημοψηφίσματος» δεν είναι σχηματισμός. Είναι ο Βαρουφάκης. Μόνος του, αγέρωχος ξαναπιάνει το νήμα της σύγκρουσης. Πόσο πραγματικό είναι αυτό και πόσο αυτός ο φορέας, πέρα από τα όμορφα πανελίστικα τρικ μπορεί να σηκώσει κάτι τέτοιο; Ο φορέας αυτός δεν έχει «μολυνθεί» κοινοβουλευτικά. Εκεί ξεκινά και εκεί τελειώνει το όποιο θετικό χαρακτηριστικό. Είναι εμφανές ότι το ΜΕΡΑ25 προσπαθεί κι αυτό να κερδίσει από την πολιτική «ούτε ρήξη ούτε υποταγή» του ΣΥΡΙΖΑ προ 2015. Όμως αυτό τίθεται εργαλειακά με όρους οικονομικής διαχείρισης των από πάνω και ο Βαρουφάκης προσπερνά πολύ εύκολα αυτή τη συζήτηση. Γιατί οικονομικά τρικ και διπλά νομίσματα (χωρίς υποτιμημένο εσωτερικό νόμισμα; χωρίς σταμάτημα αποπληρωμής ευρωχρεών;) έχει αποδείξει η ιστορία του Brexit και του υποθετικού Grexit, δεν λύνονται χωρίς όρους σκληρής πολιτικής σύγκρουσης στο κοινωνικό επίπεδο. Η οικονομική πολιτική είναι επιστήμη, αλλά οι κοινωνικοί σχηματισμοί είναι πράγματα δυναμικά και όταν δεν έχεις στο πολιτικό σου πρόγραμμα σχέδιο, γραμμή και πρακτική συγκρότησης στους χώρους όπου ζει και αναπνέει η τάξη που θα φέρει αυτό το σχέδιο μέχρι τέλους, πάλι κάνεις μια τσαρλατανική τρύπα στο νερό. Ο Βαρουφάκης «ψήνει» γιατί χτίζει το προφίλ του επαγγελματία, αλλά η φιλολαϊκή πολιτική θέλει φορείς με σαφές πρόγραμμα πολιτικής σύγκρουσης για να επιβιώσει μακροπρόθεσμα, και όχι εργαλειακά τερτίπια.

Το ΚΚΕ

Αυτό που μας πείθει ότι δε θέλει να συγκρουστεί πραγματικά με το κεφάλαιο. Υπάρχουν τα πολύ όμορφα τρικ διάλυσης της αστικογραφειοκρατικής ΓΣΕΕ που δε λέει να πεθάνει. Δεν το αρνούμαστε σ' όσους κακόβουλους σπεύσουν να σχολιάσουν, όχι, αυτά είναι όμορφα. Αλλά γίνονται με τη λογική συσπείρωσης του μαγαζιού. Αν πλέον για κάποιο φοβερό λόγο εντάξουμε το ΚΚΕ στο φάσμα της αντικαπιταλιστικής αριστεράς (όρο που ευτυχώς ακόμα δεν αφορίζει), έχουμε 10 χρόνια αγώνων και θυσίας (ας μιλήσουμε μόνο για το τώρα) που κανείς δεν καταλαβαίνει γιατί το ΚΚΕ δεν έχει την αυτοπεποίθηση να κάνει τη σύγκρουση σε όλα τα επίπεδα, εργατικό, πολιτικό, κοινοβουλευτικό, όταν φαίνεται ότι μπορεί να δημιουργήσει τους όρους εργατικής πολιτικής απάντησης. Δυστυχώς για το ΚΚΕ η νοικοκυροσύνη και η ασφάλεια (όροι δεξιάς ιδεολογικής φόρτισης και πρακτικής που με αυτούς έκανε προεκλογικό αγώνα στους δήμους) είναι αυτό που πάντα πρέπει να έχουμε ως πυξίδα και εκεί προφανώς χάνει όλο τον πλούτο του αριστερού ακροατηρίου που θα μπορούσε να ζυμώσει, να οργανώσει και να βγάλει μπροστά σε κάθε κρίσιμη καμπή. Ο φόβος του νοικοκύρη που λέει ότι στις 8 Ιούλη θα κάνει σαματά, αλλά ξεχνά ότι το 2008 δεν έκανε, το 2011 μας έκραζε, το 2012 είπε δε θέλω να κυβερνήσω προς όφελος των εργαζομένων, το 2015 έκανε πως δεν βλέπει τα πραγματικά επίδικα της σύγκρουσης. «Τι τα θες, τι να τα κάνεις...»

ΓΙΑΤΙ ΟΧΙ «ΕΜΕΙΣ»;

Κι εσείς; Τι θα κάνετε εσείς; Μπορείτε να παλέψετε εσείς;

Η απάντηση είναι μία και άμεση. ΝΑΙ.

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως φορέας βαθιάς συγκρουσιακής πολιτικής κατάφερε να μιλήσει με άλλους όρους, για το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα εξόδου, όχι απλά από την Ε.Ε, αλλά από την κρίση. Έβαλε στο τραπέζι διαλόγου την πολιτική πάλη για τη διαγραφή του χρέους, για έξοδο από την Ε.Ε και την ευρωζώνη, για την φορολόγηση του κεφαλαίου, για την αλλαγή στους στόχους της οικονομικής πάλης προς όφελος των εργαζομένων. Βρέθηκε σε όλα τα κρίσιμα ραντεβού με τους «από κάτω» στα ανεξάρτητα εργατικά σωματεία του ιδιωτικού τομέα, δίπλα στα διεμφυλικά πλάσματα, δίπλα στους αγώνες των μεταναστών και των προσφύγων για αξιοβίωτη ζωή. Ας μην κρυβόμαστε-δεν θα μπορούμε στη Βουλή, η ενδοαστική πάλη και το μικρό χρονικό περιθώριο είναι σύμμαχοι του ΣΥΡΙΖΑ και της ΝΔ, αλλά δεν μπορούμε να μην έχουμε τη βεβαιότητα ότι στους χαλεπούς καιρούς σηκώσαμε το γάντι της συγκρότησης του υποκειμένου στον πυρήνα της εργασίας, από όπου και αν βρισκόμασταν.

Δε ζητάμε ψήφο ελεημοσύνης, ζητάμε ψήφο της ανατρεπτικής, ριζοσπαστικής, αντικαπιταλιστικής λογικής σε όλη τη συγκρότηση των κοινωνικών ζητημάτων. Ένας χάρτης ξανασησίματος του αστικού δικομματισμού θα είναι το μεγαλύτερο πλήγμα για τις μέρες και τις επιθέσεις που έρχονται. Κατεβαίνουμε και θέλουμε κάθε ψήφος να επικυρώνει ότι μετά τις εκλογές θα ξαναπιιάσουμε το νήμα της υπεράσπισης του αυτονόητου, από εκεί που το αφήσαμε. Να ξαναζυμωθούμε με αισιόδοξους όρους για την εργατική δημοκρατία και φυσιογνωμία, για τη διεκδίκηση από κάτω προς τα πάνω και τη βαθιά συγκρότηση φορέων που δε θα κάνουν τερτίπια με τους αστούς, αλλά θα καταφέρουν να κάνουν αυτό που θα έπρεπε να κάνουν πάντα, να κάνουν τους αστούς να παραλύουν από το φόβο, μέχρι τη διάλυσή τους.